

Практична робота № 13

Екологічна експертиза військових об'єктів. Зміст Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

5 лютого 1995 р. вийшла постанова Верховної Ради України про введення в дію Закону України «Про екологічну експертизу»(втратила чинність). На заміну постанови - Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII.

Екологічна експертиза – це встановлений державою і обов'язковий для всіх міністерств і відомств, підприємств і організацій порядок попередньої перевірки відповідності проектів, планів, заходів, стандартів, виробів, матеріалів і т. ін. вимогам екологічного захисту суспільства.

Метою екологічної експертизи є запобігання негативному впливу антропогенної діяльності на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей, а також оцінка ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації на окремих територіях і об'єктах.

Основними завданнями екологічної експертизи є:

- визначення ступеня екологічного ризику і безпеки запланованої чи здійснюваної діяльності;
- організація комплексної, науковообґрунтованої оцінки об'єктів експертизи;
- встановлення відповідності об'єктів експертизи до вимог екологічного законодавства, санітарних норм і правил;
- оцінка впливу діяльності об'єктів екологічної експертизи на стан навколишнього природного середовища, здоров'я людей і якість природних ресурсів;
- оцінка ефективності, повноти, обґрунтованості та достатності заходів щодо охорони навколишнього природного середовища і здоров'я людей;
- підготовка об'єктивних, всебічно обґрунтованих висновків екологічної експертизи.

Основними принципами екологічної експертизи є:

- гарантування безпечного для життя і здоров'я людей

навколишнього природного середовища;

- збалансованість екологічних, економічних, медико-біологічних і соціальних інтересів та врахування громадської думки;
- наукова обґрунтованість, незалежність, об'єктивність, комплексність, варіантність, превентивність, гласність;
- екологічна безпека, територіально-галузева і економічна доцільність реалізації об'єктів екологічної експертизи запланованої чи здійсненої діяльності.

Об'єктами екологічної експертизи є проекти законодавчих та інших нормативно-правових актів, проектні матеріали, документація з впровадження нової техніки, технологій, матеріалів, речовин, продукції, реалізація яких може призвести до порушення екологічних нормативів, негативного впливу на стан навколишнього природного середовища, створення загрози здоров'ю людей.

Військові, оборонні та інші об'єкти, інформація про які становить державну таємницю, підлягають екологічній експертизі відповідно до цього Закону та інших спеціальних законодавчих актів України.

Форми екологічної експертизи в Україні такі: державна, відомча, виробнича та громадська. Висновки державної екологічної експертизи є обов'язковими для виконання. Висновки громадської та іншої екологічної експертизи мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані під час проведення державної екологічної експертизи, а також під час прийняття рішень щодо подальшої реалізації об'єкта екологічної експертизи.

Порядок проведення екологічної експертизи передбачає вирішення еколого-експертними органами чи формуваннями завдань експертного дослідження і оцінку об'єктів екологічної експертизи, підготовку обґрунтованого об'єктивного висновку.

Загальний порядок проведення екологічної експертизи може бути умовно розділений на такі стадії:

- подання заявки на експертизу та необхідної документації;
- перевірка документації;
- розгляд документації із залученням необхідних спеціалістів, виїздом на

місце;

– оцінка представленої документації і винесення відповідного рішення.

Державне управління в галузі екологічної експертизи здійснюють

КМУ, місцеві ради народних депутатів, органи виконавчої влади на місцях, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України як спеціально уповноважений орган у цій галузі і його органи на місцях.

Державній екологічній експертизі підлягають:

– державні інвестиційні програми, проекти схем розвитку і розміщення продуктивних сил, розвитку окремих галузей народного господарства.

– проекти генеральних планів населених пунктів, схем районного планування, схем генеральних планів промислових вузлів, схем розміщення підприємств у промислових вузлах і районах, схем упорядкування промислової забудови, інша передпроектна документація.

– інвестиційні проекти, техніко-економічні обґрунтування і розрахунки, проекти і робочі проекти на будівництво нових та розширення, реконструкцію, технічне переозброєння діючих підприємств; документація щодо перепрофілювання, консервації та ліквідації діючих підприємств, окремих цехів, виробництв та інших промислових і господарських об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, в тому числі військового та оборонного призначення.

– проекти законодавчих та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в галузі забезпечення екологічної (в тому числі радіаційної) безпеки, охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів, діяльності, що може негативно впливати на стан навколишнього природного середовища.

– документація щодо впровадження нової техніки, технологій, матеріалів і речовин (у тому числі тих, що закуповуються за кордоном), які можуть створити потенційну загрозу навколишньому природному середовищу.

Державна екологічна експертиза проводиться у разі:

– наявної або можливої потенційної небезпеки об'єктів екологічної експертизи для навколишнього природного середовища.

– прийняття відповідного рішення Кабінетом Міністрів України, місцевими Радами чи їх виконавчими комітетами, судом та правоохоронними органами відповідно до законодавства.

– обумовленості загальнодержавними екологічними інтересами. Державна екологічна експертиза видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, проводиться після оголошення замовником через засоби масової інформації заяви про екологічні наслідки діяльності і подання еколого-експертним органам документів з обґрунтуванням оцінки впливу на навколишнє природне середовище.

Порядок передачі документації на державну екологічну експертизу визначається Кабінетом Міністрів України.

Граничні строки проведення державної екологічної експертизи об'єктів такі:

– групами спеціалістів еколого-експертних підрозділів, установ чи організацій спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів – до 45 календарних днів з продовженням у разі потреби до 60 днів, а у виняткових випадках, залежно від складності проблеми, – до 120 днів;

– спеціально створеними міжгалузевими еколого-експертними комісіями чи іншими спеціалізованими організаціями – до 90 календарних днів;

– за доопрацьованими матеріалами відповідно до висновків попередньої екологічної експертизи – до 30 календарних днів.

Початком державної експертизи вважається день подання еколого-експертному органу комплекту необхідних матеріалів і документів, а у разі необхідності – і додаткової науково-дослідної інформації з тих питань, що виникли під час проведення експертизи.

Позитивний висновок державної екологічної експертизи є дійсним протягом трьох років від дня його видачі.

Основні заходи з досягнення відповідних цілей екологічного захисту суспільства такі:

1. Збереження та примноження біологічного різноманіття:

- розробляються та запроваджуються екологічно сприятливі плани проведення військових навчань та екологічного менеджменту військових полігонів для всіх полігонів, навчальних центрів та стрільбищ площею більше ніж 500 га;

- військові лісові господарства повинні виконувати вимоги щодо сертифікації навколишнього природного середовища.

2. Мінімальне використання екологічно небезпечних хімічних речовин:

- інформація про всі хімічні продукти в оборонному секторі та їх використання реєструється в банку даних небезпечних речовин ЦВЕ МОУ. Це створює підґрунтя для заміни однієї речовини іншою та зменшення загальної кількості небезпечних речовин;

- консультативна група експертів Міністерства оборони, яка діє в рамках усього оборонного сектора, повинна давати згоду на впровадження нових хімічних речовин. Вона також ініціює заміщення небезпечних хімічних речовин та продуктів.

3. Зменшення поширення свинцю, що міститься в боєприпасах:

- стрільбища повинні бути обладнаними нешкідливими для навколишнього природного середовища кулевловлювачами.

4. Обмеження використання речовин, які руйнують озоновий шар, шляхом застосування їх лише в тих сферах, де не існує альтернативи військовому застосуванню.

5. Зменшення впливу на навколишнє природне середовище шляхом реалізації відповідних заходів по відношенню до екологічно небезпечних відходів, віднесених до класів небезпеки хімічних речовин:

- у Збройних Силах України буде вжито відповідних заходів по відношенню до екологічно небезпечних відходів, віднесених до другого класу небезпеки хімічних речовин та по відношенню до ряду відходів, віднесених до третього класу небезпеки хімічних речовин.

6. Зменшення впливу шуму:

- планується розробка і спорудження закритих звукоізолюючих тирів;
- у Збройних Силах України плануються роботи щодо ізоляції від шуму в

будинках поблизу аеродромів таким чином, щоб рівень шуму в приміщеннях не перевищував максимальну гранично допустиму межу 85 дБ.

7. Зменшення викидів в атмосферу:

- з метою зменшення викидів вуглекислого газу внаслідок спалювання палива під час опалення житлових будинків та споруд планується переведення центральних опалювальних систем на використання газового палива;
- навчання водіїв техніці більш плавного стилю водіння та економнішого використання пального – так зване, «еко-водіння»;
- перегляд можливостей зменшення швидкості, наприклад, під час руху кораблів;
- перегляд можливостей зменшення викидів шляхом відповідного регулювання двигунів внутрішнього згорання та покращання технічного обслуговування транспортних засобів.

Завдання

1. Надати визначення поняття «екологічна експертиза».
2. Мета екологічної експертизи.
3. Принципи екологічної експертизи.
4. Форми екологічної експертизи.
5. Порядок проведення екологічної експертизи.
6. Строки проведення екологічної експертизи.
7. Термін дії висновків екологічної експертизи.
8. Завдання екологічної експертизи.